

Oliinyk, A. V. "Instrumenty upravlinnia operatsiinym ryzykom banku" [Bank Operational Risk Management Tools]. *Suchasni vyklyky i aktualni problemy nauky, osvity ta vyrobnytstva: mizhhaluzevi dysputy*. 2020. http://elar.khmn.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9760/1/tz_oliinyk_a_v.pdf

Prohnozuvannia ta khedzhuvannia finansovykh ryzykiv [Forecasting and Hedging Financial Risks]. Kyiv: KNEU, 2014.

Prymostka, L. O., and Sokolovska, N. S. "Vymiriuvannia (otsinka) ta modeliuvannia operatsiinoho ryzyku

banku" [The Measurement (Assessment) and Modeling of the Operational Risk of Bank]. *Biznes Inform*, no. 11 (2021): 144-153.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-144-153>

Shevchenko, P. V. *Modelling Operational Risk Using Bayesian Inference*. Springer-Verlag Publishing Company, 2011.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-642-15923-7>

Upravlinnia bankivskymu ryzykamy [Banking Risk Management]. Kyiv: KNEU, 2018.

УДК 336.71

JEL: E42; G21; G29

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-119-124>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК І ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ

©2022 ВОЛОХАТА В. Є.

УДК 336.71

JEL: E42; G21; G29

Волохата В. Є. Міжнародний досвід розвитку ринку платіжних карток і проблеми функціонування платіжних карток в Україні

Грошові кошти, платіжні системи й інструменти в сучасних умовах є основою економіки та життя кожної країни, забезпечуючи можливість обміну між власниками певних товарів або послуг, що, своєю чергою, є однією із основних умов існування кредиту та держави. Наявність банківської платіжної картки дає її власнику цілу низку переваг, серед яких зручність під час розрахунку, надійність збереження власних коштів, оплата рахунків у режимі онлайн. Банківські платіжні картки ефективні та вигідні для всіх учасників платіжної системи, про що свідчить швидке їх поширення. Для банківських установ такі розрахунки приносять прибуток у вигляді комісійного доходу від обслуговування карткових рахунків, здійснених транзакцій, а також від зростання кількості клієнтів через надання нових послуг, зменшення витрат банку на обслуговування готівки тощо. Банківські платіжні картки є одним із найпрогресивніших інструментів надання банківських послуг. В умовах нестабільної ситуації на фінансовому ринку внаслідок ведення воєнних дій на території України, епідемії коронавірусу, недостатності фінансових ресурсів вкрай необхідним стає розширення та вдосконалення безготівкових розрахунків завдяки впровадженню інновацій на ринку платіжних карток. Метою статті є узагальнення проблем з функціонування та розвитку ринку платіжних карток в Україні, а також можливостей використання міжнародного досвіду для їх вирішення. У статті визначено переваги та недоліки практичного використання платіжних карток на фінансовому ринку України. З урахуванням зазначених недоліків використання банківських платіжних карток у безготівкових розрахунках визначено фактори, які гальмують процес розвитку вітчизняного ринку платіжних карток. Результати дослідження розвитку ринку платіжних карток дозволили окреслити основні проблеми використання платіжних карток в Україні. Запропоновано й обґрунтовано шляхи їх вирішення. Вивчено та проаналізовано міжнародний досвід розвитку ринку платіжних карток.

Ключові слова: платіжна картка, банк, картковий ринок, платіжна інфраструктура, безготівкові розрахунки, фінансова грамотність.

Табл.: 2. **Бібл.:** 9.

Волохата Вікторія Єльфрудівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій Національно-наукового інституту «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (просп. Перемоги, 55, Харків, 61174, Україна)

E-mail: viktoriavolohata@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7612-020X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2335804/victoriya-volohata/>

UDC 336.71

JEL: E42; G21; G29

Volokhata V. Ye. International Experience in the Development of the Payment Card Market and Problems with Functioning of Payment Cards in Ukraine Cash, payment systems and instruments in modern conditions are the basis of the economy and life of each country, ensuring the possibility of exchange between the owners of certain goods or services, which, in turn, is one of the main conditions for the existence of credit and the State. The presence of a bank payment card gives its owner a number of advantages, including convenience during the calculation, reliability of saving the own funds, paying bills online. Bank payment cards are effective and profitable for all participants of the payment system, as evidenced by their rapid spread. For banking institutions, such operations bring profit in the form of commission income from servicing card accounts, accomplished transactions, as well as from an increase in the number of customers through the provision of new services, reducing the bank's costs for servicing cash, etc. Bank payment cards are one of the most progressive tools for providing banking services. In the circumstances of the unstable situation in the financial market because of the hostilities on the territory of Ukraine, the coronavirus epidemic, the lack of financial resources, it becomes extremely necessary to expand and improve cashless payments due to the introduction of innovations in the payment card market. The article is aimed at summarizing the problems with functioning and development of the payment card market in Ukraine, along with the possibilities of using international experience to solve them. The article defines the advantages and disadvantages of practical use of payment cards in the financial market of Ukraine. Taking into account the mentioned shortcomings in the use of bank payment cards in non-cash payments, factors that

hamper the development of the domestic payment card market are identified. The results of the study of the development of the payment card market allowed to outline the main problems of using payment cards in Ukraine. The ways of their solution are proposed and substantiated. International experience in the development of the payment card market is studied and analyzed.

Keywords: payment card, bank, card market, payment infrastructure, cashless payments, financial literacy.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 9.

Volokhata Viktoriia Ye. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Banking and Financial Technologies of the Educational and Scientific Institute «Karazin Banking Institute» of V. N. Karazin Kharkiv National University (55 Peremohy Ave., Kharkiv, 61174, Ukraine)

E-mail: viktoriavolohata@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7612-020X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2335804/victoriya-volohata/>

У сучасних умовах економічного розвитку в Україні та у світі все більш поширеними стають безготівкові розрахунки, що замінюють традиційні платіжні інструменти на нові, у зв'язку з чим удосконалюється і ринок платіжних карток. Це стало можливим завдяки вдосконаленню технічних засобів забезпечення таких платежів, формуванню вітчизняної ринкової економіки, зростанню обсягів операцій з іншими країнами тощо. Безготівкові розрахунки прискорюють розрахункові операції та рух грошових коштів, що передусім стосується зростання платежів з використанням банківських платіжних карток.

Проте ще не на всій території України є можливість використати банківську платіжну картку для розрахунків, що пов'язано з низкою складнощів. Значущість цієї проблеми полягає в тому, що для вітчизняної банківської системи безготівкові розрахунки визначаються як стратегічний напрям розвитку, адже зростання обсягів безготівкових платежів зміцнює фінансову систему й економічний розвиток країни.

Теоретичною основою роботи є наукові праці вітчизняних і закордонних вчених і фахівців з питань сучасного стану та перспектив розвитку ринку платіжних карток. На вирішення цього наукового завдання спрямовані дослідження Гладких Д. М. [1], Джусова О. А., Піляка О. І. [2], Коця О. О., Гоме-нюк В. В. [3], Легкоступа І. І., Ваганової О. В. [4], Швагер О. А., Солдаткіної Д. О. [8] та інших. Віддаючи належне внеску вчених, слід відмітити, що недостатньо дослідженими залишаються проблеми на ринку платіжних карток України та їх вирішення шляхом упровадження на вітчизняному ринку міжнародного досвіду.

Метою статті є узагальнення проблем з функціонування та розвитку ринку платіжних карток в Україні, а також можливостей використання міжнародного досвіду для їх вирішення.

Об'єкт дослідження – розрахунки за допомогою платіжних карток на ринку платіжних карток України.

Предмет дослідження – процес використання платіжних карток у безготівкових розрахунках на ринку платіжних карток України.

Інформаційну базу дослідження склали статистичні й аналітичні матеріали, періодичні та монографічні дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів, а також матеріали мережі Інтернет.

Останніми роками в тенденціях розвитку ринку банківських послуг в Україні спостерігається стала тенденція до збільшення емісії банківськими установами платіжних карток. Проте розвиток ринку, на жаль, відбувається нерівномірно, що зумовлює необхідність вивчення проблем розвитку ринку платіжних карток в Україні та впровадження шляхів їх подолання.

Достатньо розвинутий ринок платіжних карток країни передусім є складовою процесів детінізації, легалізації й оптимізації розрахунків тощо, що є безумовною перевагою для будь-якої держави. Але, незважаючи на значні переваги, є й певні недоліки платежів з використанням платіжних карток, які повинні враховуватися в подальшій розробці шляхів удосконалення розрахунків з платіжними картками (*табл. 1*).

З урахуванням названих переваг і недоліків практичного використання банківських платіжних карток у безготівкових розрахунках необхідно враховувати фактори, які гальмують процеси розвитку вітчизняного ринку платіжних карток, на першому місці серед яких знаходиться проблема високого рівня використання готівкових платежів в економіці країни. Основними причинами цього є висока частка тіньового сектора в економіці країни та низький рівень довіри клієнтів до банківського сектора в цілому та системи електронних платежів зокрема. Населення характеризується консервативними підходами до безготівкових розрахунків, звичка до такого способу розрахунків утримувалася роками, що спричинене і недостатністю платіжної інфраструктури, адже придбання та обслуговування платіжного терміналу потребує значних витрат і, крім того, постійного оприлюднення інформації про обороти та сплату відповідних податків. Це все супроводжується низькою обізнаністю клієнтів про всі можливості безготівкових та електронних платежів.

Отже, незважаючи на в цілому стабільний і динамічний розвиток платіжних карток в Україні, виокремимо ряд проблем на платіжному ринку, що створюють перешкоди розвитку безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток:

- ✦ відставання технологій карткового ринку України від європейських країн і слабка захищеність інформації платіжних карток;

Переваги та недоліки практичного використання платіжних карток для безготівкових розрахунків

Критерії	Переваги	Недоліки
Надійність	Викрадену карту можна заблокувати, некоректно здійснені розрахунки можна відмінити або уточнити, тоді як викрадену готівку повернути майже неможливо	Безготівкові розрахунки піддаються шахрайству та хакерським атакам
Зручність	Можливість користування банківськими послугами цілодобово та дистанційно, зокрема через мережу Інтернет	Випадки збоїв у роботі POS-терміналів або банкоматів, несправність обладнання чи недосконалість програмного забезпечення унеможливають розрахунки за продукцію
Анонімність	Персоніфікованість усіх розрахунків та фінансово-кредитних установ, що задіяні в них	Відсутність анонімності, яка наявна під час готівкових розрахунків
Локалізація	Наявність угод між фінансово-кредитними установами про прийняття платіжних карток до розрахунків (зокрема, за кордоном)	Обслуговування лише в окремих банкоматах та окремих країнах, відсутність POS-терміналів або банкоматів у точках продажів

Джерело: складено за даними [3].

- ✦ використання платіжних карток здебільшого з метою зняття готівки, що обумовлено значним переважанням карток, виданих у рамках зарплатних проектів;
- ✦ недосконала нормативно-правова база та низький рівень захисту прав споживачів платіжних систем;
- ✦ недостатня платіжна та фінансова грамотність деяких категорій населення, консервативне ставлення та менталітет населення, що проявляється у відторгненні різного роду нововведень;
- ✦ недостатній розвиток безготівкових платежів у розрізі дрібних роздрібних магазинів і мереж та обмеженість бонусних програм;
- ✦ монополізація українського ринку міжнародними платіжними системами. Національним агентам складно конкурувати зі світовими гігантами через більш низьку якість послуг, рівень компетенції, менший досвід функціонування в даній сфері та ін.

Наведений перелік проблем використання платіжних карток враховує найбільш актуальні з них, проте не є повним і потребує постійного дослідження.

Розвиток карткового ринку в перспективі залежить від декількох чинників, ключовими з яких є розвиток відповідних технологічних інфраструктур; розвиток законодавчого регулювання питань функціонування карткового ринку, упередження шахрайства, захисту учасників ринку; зростання якості надаваних послуг і маркетингових компаній; цифровізація фінансової сфери [2].

Активне розповсюдження безготівкових платежів повинно бути обов'язково забезпечене розвитком інфраструктури ринку та підвищенням фінансової грамотності населення. Щодо платіжної інфраструк-

тури, яка складається з усіх електронних пристроїв, що обслуговують безготівкові платіжні операції, розвиток її залежить від стимулів користуватися платіжними картками з боку суб'єктів торгівлі та надання послуг. Отже, зручна й ефективна інфраструктура ринку платіжних карток є ключовим чинником перспективного розвитку цього ринку, що сприяє використанню карткових безготівкових платежів як клієнтами, так і представниками бізнесу [2].

Одним із обов'язкових завдань є підвищення фінансової грамотності населення, що дозволить клієнтам банків знати не лише можливості, а й переваги використання безготівкових розрахунків [3]. Необхідним також є забезпечення довіри населення, зростання з використанням маркетингових технологій ефективності карткових розрахунків, проведення на постійній основі пошуку новітніх організаційних механізмів безготівкових операцій, які б сприяли на економічній основі подоланню кризових явищ і процесів у грошовій сфері [8] тощо. У зв'язку з цим обов'язковим є вдосконалення захисту платіжних карток від випадків шахрайства.

Крім того, необхідним є дослідження на рівні держави факторів стримування процесів розвитку ринку і водночас впровадження нових прогресивних технологій з метою реалізувати ці проекти, а також стимулювання створення нових технологічних продуктів шляхом залучення міжнародного досвіду інших країн [1].

Стосовно питань законодавства необхідно зазначити, що НБУ як регулятору потрібно гармонізувати платіжне законодавство України з європейськими стандартами, що зазначено у вимогах Угоди про асоціацію з ЄС. Зокрема, для посилення конкуренції на фінансовому ринку та майбутнього розвитку інновацій на ринку платіжних послуг у вітчизняному зако-

нодавстві рекомендується імплементувати норми європейської директиви PSD2 (щодо Open Banking) [6].

З метою розвитку ринку платіжних карток в Україні в перспективі необхідно створити Єдину національну систему банківських карток з урахуванням міжнародного досвіду функціонування платіжних систем, що сприятиме збільшенню кількості й обсягів розрахунків з використанням платіжних карток та акумулюватиме фінансові ресурси на території нашої держави [8]. Зазначені заходи допоможуть сформувати в Україні ефективну національну платіжну систему з високим технологічним рівнем розвитку, що буде відповідати інтересам держави, населення та бізнесу і забезпечить гармонійний розвиток роздрібних платежів, сфери фінансових технологій, сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності та убезпечення цієї галузі.

Таким чином, раціональна організація роботи ринку платіжних карток забезпечить безперебійне функціонування фінансового сектора країни в цілому та прискорить здійснення як національних, так і міжнародних платежів. Саме тому основний фокус уваги уряду України має бути спрямований на стійкий розвиток, контроль і регулювання сфери безготівкових розрахунків.

Отже, державна підтримка в напрямку забезпечення розвитку ринку платіжних карток є надзвичайно важливою. Вона допоможе створити необхідні умови для покращення структури грошового обороту за допомогою безготівкових транзакцій через платіжні картки, що, своєю чергою, скоротить частку готівкових операцій у цілому.

Вивчення й аналіз міжнародного досвіду розвитку ринку платіжних карток дозволить подолати проблеми, що присутні на ринку платіжних карток, які нині характерні для цього ж ринку в Україні.

Сьогодні ринок платіжних карток у світі представлений найбільшими платіжними системами – VISA International, Master Card International, American Express, Union Pay, Diners Club International. Безсумнівним лідером на ринку залишається США, проте його частка в ринку поступово прямує до скорочення через бурхливий розвиток нових регіональних ринків [4].

Безумовно, стан розвитку ринку платіжних карток відрізняється в різних країнах світу. Для розвинутих країн характерна повсюдна оплата за товари та послуги за допомогою використання кредитних карт, у той час як в Україні ринок кредитних платіжних карток знаходиться лише в стадії становлення. Для успішного розвитку ринку безготівкових розрахунків важливим завданням є забезпечення стабільності економічної ситуації всередині країни, успішне виконання якого залежить від розвитку кожної банківської установи та банківської системи в цілому.

Порівнюючи параметри інфраструктури ринку платіжних карток ЄС та України, такий показник, як кількість встановлених терміналів на 1 млн осіб, який в Україні майже у 3,5 рази нижча за середньоєвропейський рівень [4]. Тобто наявний стан розвитку інфраструктури все ще не забезпечує належне використання платіжних карток і скорочення кількості готівкових операцій.

Разом із низьким рівнем інфраструктури Україна має і низькі показники використання платіжних карток, що також відстає від рівня ЄС. Так, на одного жителя України кількість операцій у 3,2–3,5 разу менше здійснених за допомогою платіжних карток у ЄС [4]. Додаємо також, що в ЄС постійно зростають і об'єми, і частота використання платіжних карток, що стало можливим завдяки запровадженню нових карткових терміналів, розширенню можливостей безготівкових розрахунків для держателів карт, що пов'язане з визначною роллю державної політики країн ЄС щодо поширення використання платіжних карток.

У більшості країн встановлене обмеження на розрахунки готівкою. Зокрема, такі обмеження на законодавчому рівні встановлені в Бельгії, Болгарії, Греції, Іспанії, Португалії, Словаччині, Франції, Чехії.

Усе більшої популярності набувають заходи стимулювання безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток (табл. 2).

Зростання платежів з використанням платіжних карток сприяє збільшенню споживання, зменшує тіньовий сектор економіки, збільшує базу оподаткування та скорочує витрати з обслуговування готівкового обігу. За дослідженням агентства Moody's, внаслідок збільшення використання платіжних карток на 1% споживання зростає на 0,056%, а ВВП – на 0,032% [5].

Однією із сучасних тенденцій у світі є перехід на cashless-платежі [7], адже більша частина покупок проходить онлайн на багатьох вебресурсах і майданчиках для покупок, серед яких найпопулярнішими є Amazon, Taobao, Aliexpress, Rozetka та багато інших. Усе активніше проводяться безкоштовні онлайн-покупки в цілодобових інтернет-магазинах, замовляються путівки в мобільних застосунках турсервісів, сплачуються комунальні послуги за допомогою спеціальних сервісів або в особистих кабінетах клієнтів банків.

Більшість країн уже давно перейшли на технології cashless, упровадженням яких на ринку платіжних карток є, передусім, NFC-платежі, кількість яких визначає економічний потенціал країни. Разом із тим, у деяких країнах досі переважають готівкові розрахунки, серед яких, головним чином, країни, що розвиваються, хоча останніми роками такі багатонаселені країни, як Індія, Китай, Кенія, Бразилія, вже впевнено крокують до безконтактних платежів.

За даними Business Insider [9], серед країн, що розвиваються, провідною країною став Китай, який

Міжнародний досвід стимулювання безготівкових розрахунків

Країна	Шляхи впровадження
Бізнес спільнота Індії	Зменшено вартість торговельних терміналів. Співпраця національної компанії Linkwell Telesystems з міжнародною платіжною системою Visa дозволила знизити вартість випуску POS-терміналів на 50%
Банк Мексики, Міністерство фінансів	Банк Мексики має право регулювання міжбанківських комісій і вартості клірингових послуг. Окрім того, проводить освітню роботу з комерційними банками, спрямовану на роз'яснення важливості та зручності для банків збільшення обсягу безготівкових операцій. Міністерством фінансів Мексики створено спеціальний фонд (FIMPE), який дозволяє отримувати податкові відрахування по інвестиціях в інфраструктуру з прийому безготівкових платежів. Згідно з вимогою уряду Мексики банками здійснюється розвиток систем інтернет-банкінгу з метою надання клієнтам можливості сплати податків за допомогою інтернет-технологій
Уряд Південної Кореї	Підприємствам торгівлі та послуг, які приймають до оплати банківські карти, надаються податкові пільги. Власникам карток зменшується сума прибуткового податку, залежно від обсягів покупок з використанням банківських карт. Максимальна величина кредитів готівкою обмежена до 610 дол. США на місяць. Підприємствам торгівлі та послуг з річним обсягом продажів понад 18 000 дол. США в обов'язковому порядку зобов'язані приймати до оплати банківські картки
Федеральна резервна система США	Починаючи з 1999 р. усі федеральні державні платежі проводяться тільки в електронній формі. Співробітникам, які не мають персонального банківського рахунку, Казначейством США відкривається рахунок для перерахування на нього заробітної плати, пенсій та інших видів винагороди. Виплата федеральної допомоги безробітним проводиться виключно на картки, що за своїми функціями аналогічні дебетовим карткам
Бельгія	Підприємствам торгівлі та послуг заборонено відмовляти в прийомі платежу на суму від 250 євро, здійсненого з використанням чека або банківського рахунку. Оплата придбаного нерухомого майна повинна проводитися з банківського рахунку. Виняток: оплата готівкою в сумі, що не перевищує 10% від загальної суми угоди (максимально може становити 15 000 євро). Оплата певних видів податків повинна проводитися виключно з банківського рахунку (прибутковий податок, податок на майно)
Європейська платіжна рада	Організації-одержувачі використовують платіжний інструмент «прямий дебет» для отримання регулярних платежів від фізичних осіб за газ, воду, електроенергію, телефон, страхові премії, сплати внесків за іпотеку, кредити та ін.

Джерело: складено за даними [3; 5].

інтегрував в місцеву соціальну мережу унікальну технологію платежів, інтегровану в місцеву соціальну мережу. Значної уваги потребує також месенджер WeChat, одним із сервісів якого є WeChat Pay, що являє собою систему безконтактних платежів для більше мільярду користувачів і дає можливість робити переказ коштів між смартфонами.

За дослідженням Worldpay's 2018 Global Payment Report, активно продовжать зростати мобільні платежі, які у 2022 р. вже є наступним після банківських карт найбільш популярним методом розрахунків у світі [7]. Водночас для США та Європи карткові платежі все ще популярніші за мобільну оплату, що пов'язано з консервативністю, а також непохитністю авторитету EMV чип-карт, що стали найбільш зручними для середнього класу.

ВИСНОВКИ

Таким чином, зважаючи на вищевикладене, в процесі організації безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток для усунення недоліків їх практичного використання необхідне обов'язкове

забезпечення розвитку інфраструктури ринку; підвищення фінансової грамотності населення; забезпечення довіри населення; підвищення ефективності карткових технологій за допомогою маркетингу фінансових послуг; здійснення постійного пошуку нових механізмів організації безготівкових розрахунків з урахуванням міжнародного досвіду. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки : Аналітична записка. Серія «Економіка». 2019. № 4 / НІСД. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf
2. Джусов О. А., Піляк О. І. Поточний стан, проблеми та перспективи розвитку платіжних систем в Україні. *Економічний простір*. 2020. № 154. С. 190–196. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/154-36>
3. Коць О. О., Гоменюк В. В. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку платіжних карток в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 671–678.

URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/102.pdf

4. Легкоступ І. І., Ваганова О. В. Ринок платіжних карток: стан, проблеми та перспективи розвитку в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2019. Вип. 809. С. 63–71.
5. Міжнародний досвід обмеження готівкових розрахунків та збільшення безготівкових розрахунків / Національний банк України. URL: <http://tak-audit.com.ua/images/DOC/Obmez%20gotivki.pdf>
6. НБУ готує концептуальні зміни в регулюванні українського платіжного ринку // Інтерфакс-Україна. 10.07.2019. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/599085.html>
7. Вагаровська В. Незворотнє світле майбутнє: як розвиваються безконтактні платежі в Україні та за кордоном. URL: <https://mind.ua/openmind/20205844-nezvorotne-svitle-majbutne-yak-rozvivayutsya-bezkontaktni-platezhi-v-ukrayini-ta-za-kordonom>
8. Швагер О. А., Солдаткіна Д. О. Актуальні питання правового регулювання безготівкових розрахунків в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 57. С. 174–181. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/73027/3/Shvaher_legal_regulation.pdf;jsessionid=0DA59AFF22FF654090152A99A9819DFF
9. The companies disrupting the global mobile and digital payments industry in emerging markets. URL: <https://www.businessinsider.com/global-payments-landscape-market-trends>

REFERENCES

- Dzhusov, O. A., and Piliak, O. I. "Potochnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku platizhnykh system v Ukraini" [Current Situation, Problems and Prospects of Development of Payment Systems in Ukraine]. *Ekonomichni prostir*, no. 154 (2020): 190-196. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/154-36>
- Hladkykh, D. M. "Ryzyky ta mozhlyvosti bankivskoi systemy Ukrainy v umovakh rozvytku informatsiinoi ekonomiky" [Risks and Opportunities of the Banking System of Ukraine in the Conditions of Information Economy Development]. *Analitichna zapyska. Seria*

«Ekonomika». 2019. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf

- Kots, O. O., and Homeniuk, V. V. "Suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku rynku platizhnykh kartok v Ukraini" [The Current State and the Development Prospects of the Payment Cards Market in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, iss. 15 (2018): 671–678. https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/102.pdf
- Lehkostup, I. I., and Vahanova, O. V. "Rynok platizhnykh kartok: stan, problemy ta perspektyvy rozvytku v Ukraini" [Market of Payment Cards: State, Problems and Prospects for Development in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*, no. 809 (2019): 63-71.
- "Mizhnarodnyi dosvid obmezhenia hotivkovykh rozrakhunkiv ta zbilshennia bezhotivkovykh rozrakhunkiv" [International Experience in Limiting Cash Payments and Increasing Non-cash Payments]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <http://tak-audit.com.ua/images/DOC/Obmez%20gotivki.pdf>
- "NBU gotovit kontseptualnyye izmeneniya v regulirovanii ukrainskogo platezhnogo rynku" [The NBU Is Preparing Conceptual Changes in the Regulation of the Ukrainian Payment Market]. *Interfaks-Ukraina*. 10.07.2019. <https://interfax.com.ua/news/economic/599085.html>
- Shvaher, O. A., and Soldatkina, D. O. "Aktualni pytannia pravovoho rehuliuвання bezhotivkovykh rozrakhunkiv v Ukraini" [The Actual Issues of the Legal Regulation of the Disability Calculations in Ukraine]. *Zhurnal skhidnoievropetskoho prava*, no. 57 (2018): 174–181. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/73027/3/Shvaher_legal_regulation.pdf;jsessionid=0DA59AFF22FF654090152A99A9819DFF
- "The companies disrupting the global mobile and digital payments industry in emerging markets". <https://www.businessinsider.com/global-payments-landscape-market-trends>
- Vaharovska, V. "Nezvorotnie svitle maibutnie: yak rozvyvaiutsia bezkontaktni platezhi v Ukraini ta za kordonom" [Irreversible Bright Future: How Contactless Payments are Developing in Ukraine and Abroad]. <https://mind.ua/openmind/20205844-nezvorotne-svitle-majbutne-yak-rozvivayutsya-bezkontaktni-platezhi-v-ukrayini-ta-za-kordonom>